

ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра фінансів і кредиту

ДИПЛОМНА РОБОТА
освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст»

на тему: **«Моделі оцінки і аналізу схильності підприємства до банкрутства»
(на матеріалах КП «Міськтепловоденергія» м. Кам'янець-Подільський)»**

Виконав: студентка спеціальності 7.03050801
«Фінанси і кредит» заочної форми навчання
Поліщук Тетяна Миколаївна
Керівник: к.е.н., Мельничук О.В.
Рецензент: к.е.н., доцент Ніколашин А.О.

Оцінка: національна шкала _____
кількість балів _____ ECTS _____
Дата захисту__19 червня____2015 р.

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ:

Зав. кафедри фінансів і кредиту,

« _____ » _____ 2015 р.

Кам'янець-Подільський, 2015 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ СХИЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ДО БАНКРУТСТВА	
1.1. Економічний зміст інструментарію прогнозування банкрутства	9
1.2. Характеристика показників неплатоспроможності підприємства	17
1.3. Методи і моделі діагностики прогнозування ймовірності банкрутства	22
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ КП «МІСЬКТЕПЛОВОДЕНЕРГІЯ» ТА АНАЛІЗ ЙОГО СХИЛЬНОСТІ ДО БАНКРУТСТВА	
2.1. Техніко-економічна характеристика підприємства	31
2.2. Оцінка фінансового стану комунального підприємства	37
2.3. Аналіз схильності комунального підприємства до банкрутства	59
РОЗДІЛ 3. ПРОГНОЗУВАННЯ ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА	
3.1. Прогнозування ймовірності банкрутства комунального підприємства із застосуванням зарубіжних моделей	70
3.2. Вітчизняна практика прогнозування ймовірності банкрутства підприємства	79
3.3. Напрямки удосконалення джерел та форм фінансування антикризових заходів на підприємстві	87
РОЗДІЛ 4. ОХОРОНА ПРАЦІ ТА ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ НА ПІДПРИЄМСТВІ	
4.1. Охорона праці на підприємстві	101
4.2. Цивільний захист на підприємстві	105
ВИСНОВКИ	115
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	119
ДОДАТКИ	125

ВСТУП

Період радикальних економічних реформ і ринкових трансформацій економіки України характеризується перманентно високою часткою в ній хронічно збиткових і низькорентабельних підприємств із незадовільним фінансовим станом. Причому ситуація різко погіршилася у зв'язку із глобальною фінансово-економічною кризою, котра спричинила потужну хвилю банкрутств навіть фінансово стійких національних компаній, не кажучи вже про суб'єктів підприємницької діяльності, які й до цього перебували у критичному фінансовому становищі. Все це активізувало науково-прикладні дослідження, спрямовані на впровадження на вітчизняних підприємствах ефективної системи раннього попередження і реагування на загрозу критичної неплатоспроможності (банкрутства).

Виступаючи дієвим інструментом фінансового контролінгу, без якого неможливо налагодити ефективне антикризове фінансове управління фірмою, система завчасного попередження й реагування на погіршення фінансового стану суб'єкта підприємництва є специфічною інформаційною системою, покликаною своєчасно виявляти кризову ситуацію, що напрями або опосередковано загрожує його подальшому нормальному функціонуванню й навіть існуванню, та оперативно сигналізувати про це менеджерському персоналу підприємства

Таким чином, ключовим завданням згаданої системи раннього попередження й реагування є своєчасне виявлення ознак майбутньої фінансової кризи, що може призвести до втрати ним ліквідності й платоспроможності та в подальшому до ліквідації суб'єкта господарювання через процедуру банкрутства, тобто – прогнозування банкрутства цієї підприємницької структури. Звідси можна зробити висновок, що головне значення прогнозування вірогідності банкрутства полягає в оцінюванні можливостей і розробленні обґрунтованих рекомендацій (контрзаходів) щодо максимально швидкого подолання негативних тенденцій та виходу із кризової ситуації.

Серед фундаментальних наукових праць зарубіжних вчених, присвячених нормативно-теоретичним і прикладним аспектам антикризового фінансового управління, концептуальним засадам та інструментарію фінансового контролінгу, запровадженню системи раннього попередження й реагування на загрозу неплатоспроможності, методологічним підходам до діагностики банкрутства, хочемо відзначити дослідження Г. Базарова, С. Беляєва, Б. Коласа, Р. Манна, Х. Фольмута, Д. Хана та ін.. Безпосереднім розробленням методик і моделей прогнозування ймовірності банкрутства займалися такі зарубіжні вчені , як Е. Альтман, Дж. Аргенті, К. Баєрман, У Бівер, Й. Гайдайка, В. Ковальов, Р. Ліс, К. Спрінгейт, Д. Стос, Р. Таффлер, Г. Тішоу, Дж. Фулмер та ін.

Та все ж, попри значну кількість публікацій у науковій літературі, які стосуються проблематики діагностування потенційного банкрутства підприємницьких структур, питання вибору з досить широкого переліку відомих зарубіжних моделей і методик прогнозування ймовірності фінансової неспроможності підприємств най адекватніших та їх максимальної адаптації до специфіки національних умов ведення бізнесу, що забезпечило б вітчизняним фінансовим менеджерам справді об'єктивні результати оцінювання залишається відкритим і актуальність його в посткризовий період зростає.

Об'єктом дослідження є процес оцінки фінансового стану та схильності комунального підприємства «Міськтепловоденергія» до ймовірного банкрутства.

Предметом дослідження є фінансові відносини, які виникають в процесі оцінки фінансового стану підприємства та його ймовірності банкрутства.

Метою дипломної роботи є узагальнення та систематизація методологічних підходів до оцінювання можливостей банкрутства та формулювання концептуальних пропозицій щодо вдосконалення процесу діагностування банкрутства вітчизняних підприємств, які сприятимуть отриманню максимально достовірних результатів.

Для досягнення поставленої мети в роботі було передбачено розв'язання

наступних основних завдань:

- розкрити економічний зміст інструментарію прогнозування банкрутства;
- дати характеристику показників неплатоспроможності підприємства;
- обґрунтувати поширені у вітчизняній практиці методи і моделі діагностики прогнозування ймовірності банкрутства;
- проаналізувати структури майна підприємства та джерел його формування;
- здійснити оцінку ліквідності та платоспроможності підприємства;
- визначити рівень фінансової стійкості та ділової активності підприємства;
- проаналізувати схильність підприємства до банкрутства з використанням фінансових коефіцієнтів;
- здійснити аналіз ймовірності банкрутства підприємства з використанням вітчизняних та зарубіжних моделей прогнозування;
- запропонувати напрями зміцнення фінансового стану підприємства.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань у роботі використовувались загальні методи наукового пізнання, зокрема: економічного аналізу, синтезу, порівняння, аналогії, узагальнення, економіко - математичні, економіко - статистичні, коефіцієнтів та інші. При проведенні дослідження використовуються табличні, розрахункові методи дослідження, а також способи ланцюгових підстановок.

Інформаційну базу дослідження склали монографії та наукові статті зарубіжних і вітчизняних авторів з досліджуваних питань, законодавчі акти та державні нормативні документи, статистична, виробнича та фінансова звітність КП «Міськтепловоденергія».

ВИСНОВКИ

Негативні наслідки світової та економічної кризи призвели до загострення проблеми банкрутства, яка стала однією з найбільш актуальних для України та інших країн світу. Тривалий процес адаптації до ринкових умов господарювання, нестабільність економіки і законодавства, дефіцит інвестиційних ресурсів призводять до того, що значна кількість підприємств опиняються у кризовому стані, який здебільшого закінчується банкрутством.

Основним засобом виживання вітчизняних підприємств у таких умовах є розроблення та впровадження ефективного механізму антикризового управління, важливе місце в якому займає діагностика поточного стану справ. В умовах нестабільного зовнішнього середовища перед підприємством постає завдання проведення постійного моніторингу діяльності, виявлення та оцінки можливих напрямків розвитку.

Вітчизняна методологія оцінки кризового стану не відповідає сучасним вимогам господарювання підприємств, а зарубіжний досвід не повною мірою адаптований до українських законів й основних положень бухгалтерського обліку й аудиту. Це зумовлює потребу в розробленні вітчизняної моделі аналізу схильності підприємств житлово-комунальної сфери до банкрутства, яка б враховувала галузеву специфіку, стадії розвитку кризи, поточні результати діяльності, давала б точну та об'єктивну оцінку кризового стану, на основі розрахунку ключових індикаторів і показників.

КП «Міськтепловоденергія» належить до підприємств житлово-комунального господарства і за своїми розмірами та потужностями є одним із найбільших комунальних підприємств міста, що надає послуги по водопостачанню та водовідведенню та опаленню.

Основним джерелом доходів підприємства є реалізація послуг водопостачання та водовідведення населенню, бюджетним організаціям та іншим споживачам. Тому підприємство значною мірою залежить від тарифів на ці послуги, які регулюються державними органами.

Аналіз динаміки та структури активів підприємства дозволив зробити висновки, що в 2013 році підприємство значно наростило виробничі потужності за рахунок здійснення інвестицій в основні засоби. Придбання енергозберігаючого обладнання та реконструкція системи очищення каналізаційних стоків дозволила зекономити підприємству споживання електроенергії та покращити екологічну безпеку в цілому.

Діяльність підприємства за досліджуваний період була загалом збитковою, оскільки тарифи на водопостачання та водовідведення не покривають витрати підприємства, а дотації з бюджетів на покриття різниці в тарифах здійснювались лише в 2013 році, що і дозволило підприємству отримати позитивний фінансовий результат.

За даними аналізу фінансового стану підприємства можна зробити висновок, що підприємство характеризується низькою ліквідністю балансу, низьким ступенем фінансової стійкості та ділової активності.

Дослідження фінансового стану з метою раннього виявлення ознак його кризового розвитку є складовою частиною загального фінансового аналізу. Проведений нами аналіз двома напрямками показав високу ймовірність банкрутства досліджуваного комунального підприємства. Так при здійсненні оцінки показників, що сигналізують можливість погіршення фінансового стану підприємства показав, що підприємство суттєво залежить від підприємств та організацій, що фінансуються з бюджетів різних рівнів, а оцінюючи ситуацію виконання бюджетів, можна стверджувати про зростання дебіторської заборгованості. Крім того, значна кількість споживачів обирають відокремлені системи опалення за рахунок чого значно зменшується кількість споживачів, які користуються такими послугами. Оцінка показників поточної платоспроможності засвідчив про неспроможність підприємства своєчасно здійснювати розрахунки за поточними зобов'язаннями, а саме виплати заборгованості з оплати праці тощо. Про незадовільну структуру балансу підприємства свідчить коефіцієнт Бівера, який лише в 2013 році мав позитивне значення.

Оцінка ймовірності настання банкрутства підприємства із застосуванням вітчизняних та зарубіжних моделей також довів, що підприємство з високою ймовірністю може стати банкрутом у найближчі роки. Всі моделі прогнозування банкрутства, що розроблені зарубіжними фахівцями підтвердили кризову ситуацію на підприємстві, в той час як окремі моделі пострадянських фахівців не дали можливості чітко оцінити фінансовий стан підприємства.

Причиною такої ситуації на підприємстві є, в першу чергу, його збитковість, адже встановлені тарифи на послуги не відшкодовують понесені витрати, низький рівень платоспроможності став причиною зростання дебіторської заборгованості та нездатності споживачів вчасно розраховуватись за надані послуги. Ці причини призвели до широкого залучення позикового капіталу (лізингу, банківських кредитів), в той час коли відсутнє джерело сплати відсотків.

Поведений аналіз довів, що залучення позикового капіталу лише в 2013 році дозволив підприємству подолати фінансову кризу, оскільки в цьому році діяльність підприємства була рентабельною. За проведеними розрахунками в 2013 році ефект фінансового левериджу був позитивним за рахунок одержаного прибутку та оптимізації структури капіталу. Проте в 2014 році ситуація значно погіршилась через погіршення розрахунків бюджетних установ за комунальні послуги та відсутності фінансування з бюджету різниці в тарифах. Результатом чого підприємство одержало 30,8 млн. збитку та стало неплатоспроможним.

Оцінюючи фінансову ситуацію на підприємстві можна вказати такі основні напрямки його оздоровлення:

- зниження собівартості продукції за рахунок ресурсозбереження;
- зниження інвестиційної активності;
- реалізація невикористаного та неліквідного майна;
- скорочення постійних витрат;
- підвищення якості наданих послуг та скорочення втрат води в мережі;

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрютіна М.С. Аналіз фінансово-економічної діяльності підприємства: учеб.- практич. посібник / М.С. Абрютіна, А.В. Грачев. – м.: Дело и Сервіс, 1998. – 256 с.
2. Андрушко О.Б. Моделювання діагностики кризового стану та загрози банкрутства підприємства / О.Б. Андрушко, М.Р. Горбачовська // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». –2006. – №2 (552). – с. 158-163.
3. Антикризисное управление: Учебник / Под ред. З.М.Короткова. - М.: ИНФРА-М, 2000. – 432 с.
4. Банкрутство і санація підприємства: теорія і практика кризового управління [Текст]; за ред.. О.В. Мозенкова. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2003. – 272 с.
5. Барановський О.І. Фінансові кризи: передумови, наслідки і шляхи запобігання: монографія / О.І. Барановський. – К.: КНТЕУ, 2009. – 754 с.
6. Білик М.Д. Фінансовий аналіз: Навч. Посіб. [Текст] / М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.В. Притуляк, Н.Ю. Невмержицька – К.: КНЕУ, 2005. – 592 с.
7. Бланк І.О. Управління фінансами підприємства: підручник / І.О. Бланк, Г.В. Ситник. – К.: Київ.нац. торг.-екон. Ун-т, 2006. – 780 с.
8. Виноградова З.И. Механізм фінансової стабілізації підприємства [Електронний ресурс] / З.И. Виноградова // Єлітаріум : Центр дистанційного навчання. – Режим доступу: http://www.elitarium.ru/2011/05/03/finansovaja_stabilizacija.html
9. Галенко О.М., Липчанська О.В. Аналіз фінансової звітності підприємства // Економіка : проблеми теорії та практики: Зб.наук.пр. - Випуск 182.-Том 1. - Дніпропетровськ: ДНУ, 2003. - С. 155-159.

10. Гридчина М.В. Финансовый менеджмент: курс лекций [Текст]/М.В. Гридчина. – К.: МАУП. – 199. – 36 с.
11. Гудзь Т. Практика застосування зарубіжних та вітчизняних методик діагностики банкрутства підприємств / Т. Гудзь // Світ фінансів. - 2005. - Випуск 3-4 (4-5). - СІП - 121.
12. Давидов Г.М. Звітність підприємств [навч. посіб] / Г.М. Давидов, Н.С. Шалімова. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2011. – 623 с.
13. Даниленко В. А. Застосування моделей діагностики банкрутства для оцінки фінансової стійкості промислових підприємств України / А. В. Даниленко// Збірник наукових праць "Науковий вісник Академії муніципального управління", серія "ЕКОНОМІКА" - випуск 7. - 2009 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvamu/Ekon/2009_7/09dvaeou.pdf.
14. Данілов І.В, Савчук М.Я., Мельничук О.В. Вартові державного добробуту. Кам'янець-Подільський : Зволейко Д.Г., 2010. – 264 с.
15. Дєєва Н.М. Фінансовий аналіз [навч. посіб]./Н.М. Дєєва, О.І. Дедіков. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 328 с.
16. Джунь В.В. Інститут неспроможності: світовий досвід розвитку і особливості становлення в Україні. Монографія. - Видання друге, виправлене і доповнене. - К.: Юридична практика, 2006. - 384 с.
17. Іванюта С.М. Антикризове управління: [навч. посібн.]/ С.М. Іванюта. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 288 с.
18. Єлісеєва О.К., Решетняк Т.В. Методи та моделі оцінки та прогнозування фінансового стану підприємств: Монографія. - Краматорськ: ДДМА, 2007. - 208 с.
19. Іванюта С.М. Антикризове управління. Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 288 с.
20. Загурський О.М. Фінансовий аналіз: кредитно-модульний курс [навч. посібн.] / О.М. Загурський.– К.»Центр учбової літератури», 2013. – 472 с.
21. Зятковський І.В. Фінансове оздоровлення підприємств: теорія і

практика: монографія [Текст]/ І.В. Зятковський. – Тернопіль: Економічна думка, 2003. –344 с. – іл..

22. Ліго ненко Л.О. антикризове управління підприємством: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій: монографія / Л.О. Лігоненко. – К.: Київ. Нац. торг.-екон.ун-т, 2001. – 580 с.

23. Картюхіна Н.В. Діагностика фінансового стану підприємства як основа для прийняття рішень у системі антикризового управління / Н.В. Картюхіна // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – №9 (88). – с. 19–24.

24. Клочан В. П., Клочан В. В., Костаневич Н. І. Оцінка моделей діагностики банкрутства // Економіка АПК. - 2010 - №1. - С. 97-101.

25. Ковалев В.В. Введение в финансовый менеджмент [Текст]// В.В. Ковалев. – М.: Финансы и статистика, 1999. – 768 с.

26. Коваленко Л.О. Фінансовий менеджмент: навч. пос. /Л.О. Коваленко, Л.М. Ремньова. – К.: Знання, 2008. – 483 с.

27. Колесар К. Моделі діагностики банкрутства підприємств України [Текст]/ К. Колесар // Економіст. – 2002. – №10. – с. 60-64.

28. Костіна О.М., Методи та моделі діагностики кризового стану підприємства [Текст] / О.М. Костіна, О.Є. Майборода // Вісник СумДУ. Серія «Економіка». – 2012. – №4. – с. 91-97.

29. Костирко Р.О. Фінансовий аналіз [Текст] / Р.О. Костирко Навчальний посібник. – Х. : Фактор, 2007. – 784 с.

30. Кривов'язюк І.В. Економічна діагностика підприємства: теорія, методологія та практика застосування: Монографія. - Луцьк: «Надстир'я», 2007. - 260 с.

31. Ліго ненко Л.О. Антикризове управління підприємством:теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій. – К. : КНТЕУ, 2001. – 580с.

32. Мальчик М.В. Фінансовий аналіз: кредитно-модульний курс: навч.-метод посіб. [Текст] / Мальчик М.В., Бойко С.Т. – Рівне : Лапсюк В.А., 2010. –

234 с.

33. Медведева І.Б. Діагностування як складова процесу управління фінансовою безпекою підприємства / І.Б. Медведева, М.Ю. Погосова // Економіка розвитку. – 2008. – №1 (45). – с. 75-78.

34. Мельничук О.В. Узгодження фінансової та податкової звітності щодо відображення доходів підприємства [Текст] / О.В.Мельничук // Фінансова система України : збірник наукових праць. – Острого : Видавництво «Національний університет «Острозька академія», 2007. – Випуск 9. – Ч.1. – с. 213-220.

35. Мельничук О.В., Узгодження фінансової та податкової звітності щодо відображення витрат підприємства Збірник наукових праць / за редакцією д.с-г. наук, професора, М.І. Бахмата. 2007. – Випуск 15. – Том 2. С. 227-231.

36. Мельничук О.В. Доход в аспекті бухгалтерського і податкового обліку [Текст] / О.В.Мельничук // Збірник наукових праць ПДАТА. – 2000. – № 8. С. 315-318.

37. Мельничук О.В. Проблематичність податкової методики визначення об'єкта оподаткування при обчисленні податку на прибуток. Бюджетно-податкова політика: теорія, практика, проблеми. Ірпінь, 2004. С. 266–269.

38. Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки, затв. Наказом М-ва фінансів України від 14.02.2006 № 170 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

39. Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств та організацій затв. Наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 05.08.1997 № 288/2092 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>

40. Методичні рекомендації по аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій: лист Державної податкової адміністрації України

від 27.01.1998 р.

41. Мних Є.В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. [Текст]/ Є.В. Мних, Н.С. барабаш. – К. : Київ. Нац. торг.–екон. Ун-т, 2010. – 411 с.
42. Москаленко В.П. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства як основа для діагностики його банкрутства / В.П. Москаленко // актуальні проблеми економіки. – 2006. – №6. – с. 180-191.
43. Мороз О.В. Фінансова діагностика у системі антикризового управління на підприємстві: монографія / О.В. Мороз, О.А. Сметанюк. – Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2006. – 168 с.
44. Онисько С.М. фінансова санація і банкрутство підприємств: підручник [Текст] / С.М. Онисько. – Львів: «Магнолія плюс»; 2006. – 265 с.
45. Островська Г. Аналіз практики використання зарубіжних методик (моделей) прогнозування ймовірності банкрутства підприємств [Текст]/ Г. Островська, О. kwasovський // Галицький економічний вісник. – 2011. – №2 (31). – с. 99-111.
46. Островська Г.Й. Фінансовий менеджмент : навч. посібник [Текст] / Г.Й. Островська. – Тернопіль : Підручник, 2008. – 576 с.
47. Пернарівський О.В. Моделі прогнозування неплатоспроможності підприємств та проблеми їхнього використання в Україні / О.В.Пернарівський // Актуальні проблеми економіки. - 2003. - № 4. - С.24 -27.
48. Подольська В.О. Фінансовий аналіз[Текст]/Подольська В.О., Яріш О.В.: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 488 с.
49. Романів Р. Використання дискримінантного аналізу у методіці проведення внутрішнього аудиту [Текст] / Р. Романів // наука молода. – 2006. – №5. – С. 115-117.
50. Семенишена Н.В., Мельничук О.В. Відображення податкових різниць у фінансовій звітності сільськогосподарських підприємств [Текст] / Н.В. Семенишена, О.В.Мельничук // Наукове та професійне забезпечення розвитку обліку та фінансів аграрного сектору економіки в умовах глобалізації. IV Міжнародна науково-практична конференція, 18-19 вересня 2008. : Збірник

тез та виступів. Київ : ЮрАгро-Веста, 2008. – С. 274–278.

51. Телін С.В. Антикризове управління як засіб запобігання банкрутству підприємств [Текст] / С.В. Телін // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – №5. – с. 216-219.

52. Терехух А.А. Порівняльний аналіз моделей оцінювання фінансових загроз суб'єктів господарювання [Текст] / А.А. Терехух, Н.О. Діброва // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.11. – с. 228-240.

53. Терещенко О.О. Управління фінансовою санацією підприємств: Підручник. – К.: КНЕУ, 2006. – 552 с.

54. Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: навч. посібник [Текст] / О.О. Терещенко. – К. : КНЕУ. – 2000. – 412 с.

55. Терлецька Ю.О. Антикризова діагностика підприємства: методи, способи та умови застосування / Ю.О. Терлецька // Вісник Донецького університету. Серія В: Економіка і право. – 2006. – Т.2, №1. – с. 504-509.

56. Ткаченко Н.М., Таратута Л.В. Діагностика банкрутства підприємств для оцінювання подальшої безперервної діяльності в аудиторській перевірці / Н.М.Ткаченко, Л.В. Таратута // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. - 2006. - № 3. - С.326 - 333.

57. Тринька Л.Я Фінансовий аналіз. [Текст]/ Л.Я. Тринька, О.В. Іванчук/ Навчальний посібник. – К. : Алерта, 2014. – 768 с.

58. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посібник [Текст]/ І.В. Зятковський, Л.І. Зятковська, М.В. Романів. – Чернівці : ЗУЕПУ, 2007. – 274 с.

59. Фінансовий аналіз [Текст] навчальний посібник кол. /авт.. Косова Т.Д., [та ін..][за заг ред.. Т.Д. Косової, І.в. Сіменко]. – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 440 с.

60. Фінансовий менеджмент: підручник [Текст]/Кер. кол. авт. І наук. ред.. проф.. А.М. Поддєрьогін. – К. : КНЕУ, 2005. – 535 с.

61. Хотомлянський О.Л. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства / О.Л. Хотомлянський, П.А. Знахуренко // Фінанси України. –

2007. – №1. – с. 111 –117.

62. Чернелевський Л.М. Аналіз діяльності підприємств та банківських установ: економічний, фінансово-інвестиційний, стратегічний [Текст] / Л.М. Чернелевський, Н.Г. Слободян, О.В. Михайленко: Підручник. – К.: «Хай-Тек Прес», 2009. – 640 с.

63. Черняк О.І. Виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та можливого його банкрутства / О.І. Черняк, О.В. Крехівський, В.О. Монаков, Д.В. Ящук // Статистика України. - 2003. - № 4. - С.87 – 94.

64. Череп А.В. [Текст] /А.В. Череп / Фінансова санація та банкрутство суб'єктів господарювання: Підручник. - К.: Кондор, 2006. - 380 с.

65. Швиданенко Г.О. [Текст] / Г.О. Швиданенко, А.І. Дмитренко Бізнес-діагностика підприємства: Навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2008. - 344 с.

66. Яценко В.М. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Для студ. Вищ. Навч. закл. [Текст] / В.М. Яценко, О.М. Шинкаренко, Н.М. Бразілій. – Черкаси: ЧДТУ, 2010. – 267 с.